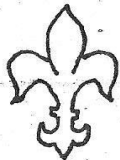
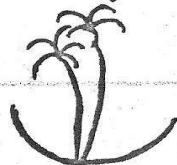

HARCOWNIK

Dawna Gazeta 5 WKDSH „Harcownicy”
Obecna PH 159 Wrocław III „Harcownicy”

Nr 34/3/84 lipiec - wrzesień 2020

W sierpniu tego roku minęło 100 lat od Bitwy Warszawskiej. W całym kraju obchodziliśmy tę rocznicę bardzo uroczyście, i to dobrze! To było zwycięstwo całego społeczeństwa II RP.

Wspomniano bohaterów tamtej wojny, i to też dobrze, ale – no właśnie jest dla mnie małe ale jako dla instruktora ZHP.

Prawie wcale nie wspomniano harcerzy, którzy walczyli i ginęli w walce z bolszewią. Nie tylko wtedy mi tego zabrakło, brakuje

mi zainteresowania przez obecne drużyny harcerskie postaciami z tamtego okresu. Drużyny przyjmują najczęściej na swoich patronów harcerzy z czasów II Wojny Światowej (a zwłaszcza z „Kamieni na Szaniec”).

Może dlatego postanowiłem przybliżyć, a wręcz napisać o tych, których nie znamy i zapominamy.

Do apelu w obronie ojczyzny w 1920 r. na rozkaz gen. Józefa Hallera stanęły 201, 202 i 205 Harcerskie Ochotnicze Pułki Piechoty, ale walki harcerzy rozpoczęły się już w styczniu 1920 r., harcerze gremialnie wzięli udział w walkach z bolszewikami w Wilnie i Grodnie, a w lipcu sformowano pierwszy Pułk Harcerski (201 OPP), który wyruszył na front. Wielu harcerzy poległo w bitwach pod Surazem, Paprocią Dużą i nad Wkrą. 201 OPP ilościowo przekroczył 500 żołnierzy i wg. kapitana - harcmistrza W. Niekrasza stanowił „kwiat Związku Harcerstwa Polskiego i był jego najprzedniejszą Chorągwią”. Na innych polach bitewnych mocno krwawiły inne formacje harcerskie, 202 OPP stracił prawie cały skład osobowy,

205 – ty dzielnie bił się pod Nowogrodem. Pod Osowem bili się harcerze z 236 OPP, tam poległ były drużynowy skautów w Klińcach ks. Skorupka. Walczyli pod Zadwórzem zwanymi „Polskimi Termopilami”. 100 harcerzy brało udział w obronie Płocka. Najmłodszym poległym był 14 letni harcerz Antek Gradowski. Podczas wojny polsko – bolszewickiej poległo lub zmarło z ran 200 – 300 harcerzy.

Wielu harcerzy odznaczono Krzyżami Walecznych. W kwietniu 1921 r. w Płocku Marszałek Piłsudski dekorował najmłodszych z nich, czterokrotnie rannego 11 – letniego Tadka Jeziorowskiego i 14 – letniego Józka Kaczmarek (oba zginęli w 1939 r.), a także pośmiertnie Antka Gradowskiego. Wielu Harcerzy zasłużyło na Krzyż Virtuti Militari. 201 Harcerski Ochotniczy Pułk Piechoty został odznaczony właśnie tym Krzyżem.

Gen. Haller tak dziękował swoim żołnierzom „w imieniu służby dziękuję Wam oficerowie i żołnierze 201. 202 i 236 Pułku każdy z Was jednakowo zasłużył na wdzięczność Ojczyzny. [...] oddając cześć Poległym za Ojczyznę kolegom waszym, wyrażam Wam Harcerze podziękę i uznanie za dotychczasową służbę”.

Powyższy tekst dowodzi, że mamy do wyboru pełną gamę harcerskich postaci na patrona drużyny i tylko od młodych drużynowych zależy, czy zadadzą sobie tyle detektywistycznego trudu by **wybrać tego jednego z tak wielu** na swojego bohatera drużyny.

phm Zenon Doruch HO,

Gdańszczanie twierdzą, że pierwszą cywilną w II Wojnie Światowej w ich mieście był dh hm. ppor. Jan Ożdżyński.

Dh Jan pracował w gmachu Dyrekcji PKP w Wolnym Mieście Gdańsku, w którym umieszczone były harcówki, Komenda Hufca i wreszcie Komenda Chorągwi Harcerzy.

Urodził się w Kunowie woj. Kieleckie 10. 12. 1903 r. Pierwszą wojnę światową spędził w Kijowie, to tam zetknął się z

ruchem skautowym. W 1919 r. powrócił do kraju. Po krótkim pobycie w Pruszkowie, gdzie do razu nawiązał kontakt z harcerstwem. Zamieszkał w bursie dla sierot i dzieci wojennych, tam spotkał się z Oskarem Żawrockim, który organizował ochotniczy pluton harcerzy wyruszających na wojnę bolszewicką. Natychmiast przystąpił do tego plutonu i wyruszył na front. Mając niespełna 16 lat. Powrócił w 1921 r. po demobilizacji do swojej bursy w Pruszkowie, gdzie zastał tam Aleksandra Kamińskiego, a zatem u jego boku wyrósł na znakomitego zuchmistrza. W Pruszkowskim gimnazjum im. Tomasza Zana zdał maturę. Od 1925 r. studiował geografię na Uniwersytecie Warszawskim i na ASP. 1926 r. został podharcemistrzem.

W 1929 r. został skierowany do Szkoły Podchorążych Piechoty w Zambrowie. Znał w mowie i piśmie 5 języków (rosyjski, niemiecki, angielski, litewski i ukraiński). Gdy w Gmachu Dyrekcji PKP w Gdańsku swoje miejsce znalazła Komenda Chorągwi Harcerzy, ówczesny zastępca Komendanta Chorągwi Oskar Żawrocki w 1937 r. utworzył w Gdańsku tajną organizację dywersyjną wśród starszych harcerzy – Harcerskie Oddziały Bojowe. Przypomnił sobie o swoim podwładnym i przyjacielu z Pruszkowa – Janie Ożdżyńskim. Dh Janek jako podporucznik rezerwy był potrzebny do szkolenia polskiej młodzieży z Gdańska, między innymi na obozach organizowanych w kraju. Przyjechał do Gdańska w 1937 r. Do czynnej służby instruktorskiej w Komendzie Chorągwi powrócił jako Kierownik Referatu Zuchowego. Podlegały mu wszystkie gromady zuchowe na terenie Wolnego Miasta Gdańska. Sam także prowadził drużynę zuchów we Wrzeszczu. W 1938 r. został mianowany

harcmistrzem, a w następnym roku został Komendantem V Hufca Harcerzy.

W pierwszą noc wybuchu II Wojny Światowej dh Jan pełnił służbę w biurze Polskiej Rady Sportowej. Niemcy wkraczając do budynku Dyrekcji Kolei aresztowali wszystkich dyżurujących tam Polaków.

A Druha Jana Ożdżyńskiego na miejscu zastrzelono. Nie znane są jego losy i ostatnie godziny życia oraz misce pochówku. Należy przypuszczać, że się bronił i nie chciał się poddać napastnikom. Przypuszczalnie został potajemnie pochowany na cmentarzu Gdańsk – Zaspą. Był żonaty miał dwie córki.

phm Zenon Doruch HO

Z POCZTOWEJ SKRZYŃKI

20 kwietnia 2020 r. weszła do obiegu w ilości 600 sztuk w UP Warszawa, kartka beznominałowa poświęcona 100 rocznicy urodzin dh. hm Wandy Tazbir (ur.11. 08.1920 r, zm. 3. 02. 2006 r. w Warszawie. Uczestniczka Powstania Warszawskiego).

Drugą okazją do wydania tej pięknej kartki było 100 – lecie harcerstwa w Instytucie Głuchych w Warszawie, oraz szczytu „Tęcza” (dh Tazbir była przez kilkadziesiąt lat Komendantem Szczytu)

na terenie Instytutu znajduje się przepiękny pomnik drużny podporucznik harcmistrzynie Wandy Tazbir.

Do kartki stosowany był datownik okolicznościowy stosowany 30. 04. 2020 w UP Warszawa 1.

